

Je met Christus identificeren

Wat een uitdaging om je persoonlijkheid zo te vormen dat ze het beeld van Jezus Christus duidelijk reflecteert!

18-8-2016

Waarom reageer ik zo? Waarom ben ik zo? Kan ik veranderen? Dit zijn vragen die we ons soms kunnen stellen. En soms stellen we ze over anderen: waarom is die persoon zo? Laten we ons er eens in verdiepen met het oog op ons doel: meer als Jezus Christus te worden, hem

toelaten in onze levens. Dit proces omvat alle aspecten van iemand die, terwijl hij vergoddelijkt, de kenmerken van een authentieke mensheid behoudt, ze intussen verheffend in overeenstemming met onze Christelijke roeping.

Christus is waarlijk God en waarlijk mens: *perfectus Deus, perfectus homo*. In hem overwegen we de volledige mens. “Christus de verlosser onthult de mens zoals hij is gedacht. Als we de uitdrukking mogen gebruiken, is dit de menselijke dimensie van het mysterie van de Verlossing. In deze dimensie vindt de mens zijn grootheid, waardigheid en waarde die tot zijn mensheid behoren.”[1]

Het nieuwe leven dat we met onze doop ontvingen, is bestemd om te groeien tot de eenheid van het geloof en de kennis van de Zoon van God, om de mensheid te laten rijpen, tot de volheid van Christus.[2] Het

goddelijke element, het
bovennatuurlijke, is beslissend voor
de persoonlijke heiligheid en
verenigt en harmonieert alle
menselijke facetten. We moeten
echter niet vergeten dat dit inclusief -
als een intrinsiek en noodzakelijk
element - het menselijke is: “Als we
de verantwoordelijkheid accepteren
Gods kinderen te zijn, moeten we ons
realiseren, dat God wil dat we heel
menselijk zijn. Onze hoofden zouden
inderdaad de hemel moeten raken,
maar onze voeten moeten stevig op
de grond staan. De prijs van het
leven van een christen is niet,
ophouden mens te zijn, noch geen
moeite doen deugden te verwerven
van mensen die Christus niet eens
kennen. De prijs die voor iedere
christen is betaald, is het verlossende
Bloed van onze Heer en hij, ik
insisteer, wil dat wij zowel heel
menselijk als heel goddelijk zijn, elke
dag strijdend om hem te imiteren die
perfectus Deus, perfectus homo is.”[3]

Karakter vormen

De werking van de genade in de zielen gaat hand in hand met de groei in menselijke volwassenheid, met het perfectioneren van ons karakter. Dus, terwijl hij zijn bovennatuurlijke deugden cultiveert, streeft een christen die heiligheid nastreeft ernaar zich de manieren van handelen en denken eigen te maken die een volwassen en evenwichtig persoon karakteriseren. Zij of hij wordt niet slechts gemotiveerd door de wens naar perfectie, maar door een verlangen het leven van Christus te weerspiegelen. Zo moedigt de H. Jozefmaria ons aan onszelf te onderzoeken: “Mijn zoon, waar vinden mannen in jou de Christus die ze zoeken? In je trots? In je verlangen anderen te domineren? In die kleine karakterfoutjes die je niet wilt verbeteren? In je koppigheid? Is Christus daar te vinden? Nee!” Het

antwoord geeft ons de sleutel tot deze uitdaging: “Je moet je eigen persoonlijkheid hebben, akkoord. Maar je moet hem zo goed mogelijk laten aansluiten op die van Christus.”[4]

Onze persoonlijkheid wordt allereerst beïnvloed door alles wat we hebben geërfd, wat zich begon te manifesteren vanaf onze geboorte, vaak temperament genoemd. Het wordt ook beïnvloed door factoren die te maken hebben met je opvoeding, persoonlijke beslissingen, relaties met anderen en met God, en vele andere factoren, misschien zelfs onbewuste. Dit alles leidt tot een variëteit aan persoonlijkheden of karakters (extrovert of verlegen, pittig of gereserveerd, zorgeloos of bezorgd, etc.), uitgedrukt in iemands manier van werken, van interactie met anderen, van omgaan met dagelijkse gebeurtenissen. Deze elementen beïnvloeden ieders

morele leven, door het
vergemakkelijken van de
ontwikkeling van bepaalde deugden
of, als de moeite deze te verwerven
ontbreekt, het ontstaan van
gebreken. Bijvoorbeeld, voor een
ondernemende persoon is het
makkelijker de deugd van ijver te
verwerven, mits hij de discipline
heeft om grilligheid en activisme te
vermijden.

God rekent op onze persoonlijkheid
terwijl hij ons leidt op het pad naar
heiligheid. Ieders manier van zijn is
als vruchtbaar land dat gecultiveerd
moet worden. Als we geduldig en
zorgvuldig de stenen en het onkruid
verwijderen die de werking van de
genade in de weg staan, zal het
beginnen graan voort te brengen, bij
sommigen honderd-, sommigen
zestig-, sommigen dertigvoudig.[5]
Alle mannen en vrouwen kunnen de
talenten die zij van God ontvangen
hebben vruchtbaar maken, mits zij

zichzelf toestaan door de Heilige Geest getransformeerd te worden, een persoonlijkheid smedend die Gods aanzicht reflecteert. Dit betekent niet dat men zijn eigen persoonlijke trekjes verliest, beklemtoont de H. Jozefmaria: “jij moet net zo van de ander verschillen als de heiligen in de hemel van elkaar verschillen, elk met zijn eigen persoonlijkheid en zijn specifieke karakteristieken.”[6]

Terwijl we onze eigen persoonlijkheid moeten versterken en oppoetsen om hem in overeenstemming te houden met een christelijke levenswijze, streven we er niet naar een soort superman te worden. Ons voorbeeld is altijd Jezus Christus, die een menselijke natuur heeft, zoals wij, maar volmaakt in zijn alledaagsheid en verlicht door de genade. Uiteraard hebben we ook het lovenswaardige voorbeeld van Onze Lieve Vrouw: in Maria zien we de

volheid van de mensheid – en van gewoonheid. De spreekwoordelijke bescheidenheid en eenvoud van Maria, waarschijnlijk de meest gekoesterde van haar kwaliteiten in de hele christelijke traditie, samen met haar nabijheid en tedere genegenheid voor al haar kinderen, deugden van een goede moeder, zijn het beste bewijs van haar volmaaktheid. Hoewel nog steeds een schepsel, kunnen we van Maria zeggen: “groter dan u, is niemand behalve God!”[7] Want zij is zo geheel menselijk, zo charmant vrouwelijk: *de dame par excellence!*

Menselijke en bovennatuurlijke volwassenheid

Het woord volwassenheid betekent rijpheid, volledig ontwikkeld zijn en in het verlengde daarvan verwijst het naar de volheid van zijn. Daarom kan het beste voorbeeld worden gevonden in het leven van onze

Heer. De evangeliën overwegend hoe Christus omging met mensen, zijn kracht in lijden, zijn vastberadenheid bij het uitvoeren van de missie die hij van zijn Vader ontving – dat is het criterium van rijpheid.

Tegelijkertijd bevat ons geloof alle nobele waarden uit verschillende culturen. Het is dus handig rekening te houden met de traditionele criteria van menselijke rijpheid, terwijl we ze ook zuiveren. In meer of mindere mate is dit gebeurd in de geschiedenis van christelijke spiritualiteit. Bijvoorbeeld, de Grieks-Romaanse klassieke wereld, die de kerkvaders zo wijselijk kerstenden, plaatste vooral wijsheid en voorzichtigheid in het centrum van menselijke rijpheid, met verschillende nuances. De christelijke filosofen en theologen van de vroege Kerk verrijkten dit gezichtspunt, wijzend op het primaat van de theologische deugden, met

name liefdadigheid, die alles in perfecte harmonie samenbindt, [8] zoals de apostel Paulus zei, en alle deugden vormgeeft.

In onze tijd is de studie van volwassenheid aangevuld met de uiteenlopende perspectieven die de moderne wetenschappen bieden. Deze bevindingen zijn nuttig aangezien zij beginnen vanuit een visie op de mens die openstaat voor de christelijke boodschap. Zo neigen sommigen ernaar drie essentiële gebieden van volwassenheid te onderscheiden: intellectueel, emotioneel en sociaal. Belangrijke kenmerken van **intellectuele volwassenheid** zijn: een adequaat zelfbeeld (met een sterke overeenkomst tussen hoe iemand zichzelf ziet en hoe hij werkelijk is, stevig gebaseerd op oprechtheid met zichzelf); duidelijk gedefinieerde persoonlijke doelstellingen en doeleinden, met open en

onbegrensde horizonnen; een harmonieus waardestelsel; ethische en morele zekerheid; een gezond realisme in relatie tot zichzelf en anderen; de mogelijkheid tot reflectie en rustige analyse van problemen; creativiteit en initiatief; etc.

Sommige kenmerken van **emotionele rijpheid**, zijn, zonder uitputtend te willen zijn: evenwichtige reacties op levensgebeurtenissen, zonder ontmoedigd te worden door mislukking of onrealistisch na succes; in staat zijn tot flexibele en constructieve zelfbeheersing; het vermogen lief te hebben en zichzelf onbaatzuchtig aan anderen te geven; vertrouwen en standvastigheid in besluiten en beloftes; kalmte en het vermogen uitdagingen en moeilijkheden te overwinnen; optimisme, opgewektheid, vriendelijkheid en een goed humeur.

Tenslotte zijn er de elementen van **sociale rijpheid**: een oprechte genegenheid voor anderen, met respect voor hun rechten en de wil hun behoeften te ontdekken en te vervullen; begrip tonen als er meerdere meningen, waarden of culturele kenmerken bestaan, zonder in vooroordelen te vervallen; onafhankelijkheid en een kritisch vermogen ten opzichte van een dominante cultuur, pressiegroepen of trends; naturel gedrag dat leidt tot handelen zonder louter aangepastheid; het vermogen tot luisteren en begrijpen; in staat zijn samen te werken.

Een weg naar volwassenheid

We kunnen deze eigenschappen samenvatten door te zeggen dat de volwassene in staat is een nobel, duidelijk en coherent levensproject te ontwikkelen, met de positieve instelling die het uitvoerbaar maakt.

In ieder geval is volwassenheid een proces dat tijd vergt en diverse momenten en stadia doorloopt. De groei is gewoonlijk gradueel, hoewel specifieke gebeurtenissen in iemands leven kunnen leiden tot snelle vooruitgang. Bijvoorbeeld, de geboorte van een eerste kind is een mijlpaal die iemand kan wakker schudden door de implicaties van deze nieuwe verantwoordelijkheid. Of het lijden van ernstige economische ontberingen kan leiden tot een nieuwe waardering van wat werkelijk belangrijk is in het leven.

De transformerende kracht van genade is een belangrijke factor op de weg naar volwassenheid. In de bekendste heiligen zien we hun hoge idealen, hun sterke overtuiging, hun bescheidenheid (het meest geschikte zelfbeeld), hun grenzeloze creativiteit en initiatieven, hun vermogen zichzelf weg te schenken en liefde die zich uit in hun daden.

Hun aanstekelijke optimisme, hun effectieve en universele openheid, uitgedrukt in hun apostolische ijver. Een duidelijk voorbeeld hiervan is het leven van de H. Jozefmaria, die vanaf zijn jeugd de werking van de genade voelde in de versterking van zijn persoonlijkheid. Hoewel hij met veel moeilijkheden werd geconfronteerd, voelde hij van jongs af aan een ongewone gemoedsrust: “Ik geloof dat de Heer in mijn ziel nog een kenmerk heeft gelegd: vrede – het vermogen vrede te ervaren en te geven – te oordelen naar wat ik zie in de mensen met wie ik omga en die ik leid.”[9] De woorden van de psalm zijn treffend op hem van toepassing: *Super senes intellexi quia mandata tua quaesivi* [10]: Ik ben voorzichtiger dan de ouderen, omdat ik jouw bevelen navolg. Dit valt echter samen met de realiteit dat volwassenheid gewoonlijk mettertijd wordt bereikt, door mislukkingen en successen, die deel zijn van de

werking van de Goddelijke voorzienigheid, niet uit de weg te gaan.

Vertrouwen op tijd en genade

Hoewel het vaak duidelijk is wanneer iemand een zekere mate van volwassenheid heeft bereikt, is het verbeteren van zichzelf een levenslang project. Zelfkennis en het accepteren van je karakter geeft je de nodige rust om niet ontmoedigt te raken in deze poging. Dat betekent niet dat je tevreden moet zijn met wat je al bereikt hebt. Het betekent eerder dat je inziet dat de heldenmoed van heiligheid geen volmaakte persoonlijkheid vereist of het streven naar een geïdealiseerde manier van zijn. Heiligheid vereist een geduldige dagelijkse strijd, onze mislukkingen inzien en om vergeving vragen.

“De waargebeurde levensverhalen van christelijke helden lijkt op onze

eigen ervaring: ze streden en wonnen; ze vochten en verloren. En dan, berouwvol, keerden zij terug naar de strijd.”[11] God rekent op onze voortdurende inspanning om onze manier van zijn te verfijnen. Zoals iemand tegen de dienaress van God, Dora del Hoyo, aan het einde van haar leven zei: “Dora, niemand die jou toen zag, zou het geloven als ze je nu zagen! Je bent een ander mens.’ Zij lachte, heel goed wetend wat ik bedoelde.”[12] Deze persoon hielp Dora zich te realiseren hoe, door de jaren, haar karakter een graad van gelijkmoedigheid had bereikt die haar anderszins sterke temperament matigde. In deze poging kunnen we altijd rekenen op de hulp van God en de moederlijke zorg van Maria: “Dat is precies wat Onze Lieve Vrouw met ons doet. Zij helpt ons als mens en in ons geloof te groeien, sterk te zijn en niet toe te geven aan de verleiding oppervlakkige mensen en christenen

te zijn, maar op een verantwoorde manier te leven en naar het hoogste te streven.”[13]

Oorspronkelijke titel: Una personalidad que se identifique con Cristo

[1] H. Johannes Paulus II, Encycliek *Redemptor hominis*, 4 Maart 1979, 10.

[2] *Eph* 4:13.

[3] H. Jozefmaria, *Vrienden van God*, 75.

[4] H. Jozefmaria, *De smidse*, 468.

[5] *Mat.* 13:8.

[6] H. Jozefmaria, *De weg*, 947.

[7] H. Jozefmaria, *De weg*, 496.

[8] *Col* 3:14.

[9] H. Jozefmaria, *Intimate Notes*, no. 1095, geciteerd in Andrés Vázquez de

Prada, *The founder of Opus Dei*, vol. I, Scepter, New York 2001, p. 481.

[10] *Ps 118 (Vulgate)*.

[11] H. Jozefmaria, *Als Christus langskomt*, 76.

[12] Recollections of Rosalia Lopez Martinez, Rome, 29 November 2006 (AGP, DHA, T-1058), geciteerd in Javier Medina. *Dora del Hoyo, A Lighted Lamp*. Scepter, London-New York 2014, p. 94.

[13] Paus Franciscus, Homilie voor de beeltenis van de *H. Maria Salus Populi Romani*, 6 Mei 2013.

J. Sesé